

Czym jest dezinformacja?

W dzisiejszym świecie, w którym cyfrowe media towarzyszą nam na każdym kroku, umiejętność rozpoznawania dezinformacji jest ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej. Dezinformacja to nie tylko fałszywe wiadomości. To także celowe manipulacje, które mają na celu wprowadzenie odbiorców w błąd.

Aby odróżnić prawdę od fałszu, nie wystarczy sprawdzić samo źródło informacji. Równie istotne jest zrozumienie kontekstu, w jakim dana treść się pojawia. Warto sprawdzić, czy informacje znajdują potwierdzenie w innych, wiarygodnych źródłach, a także zwrócić uwagę, czy przekaz nie jest nacechowany emocjonalnie. Przesadny język może wpływać na naszą ocenę faktów.

Aby skutecznie przeciwdziałać dezinformacji, trzeba myśleć krytycznie i z rezerwą podchodzić do treści, które wzbudzają wątpliwości lub wydają się zbyt sensacyjne.



DEZINFORMACJA

1

Co jest prawdą?

Informacje są celowo zniekształcane, aby wprowadzić w błąd, miesząc elementy prawdziwe z fałszywymi.



Czy ta informacja zawiera dane, które mogą być zniekształcone lub przedstawione w sposób wybiórczy? Czy mogę znaleźć inne źródła, które mówią coś innego?

2

Dla kogo jest to ważne?

Dezinformacja często dotyczy spraw istotnych dla opinii publicznej i pojawia się w nagłówkach medialnych, co może wywoływać silne emocje lub kontrowersje. Jej celem jest eskalacja konfliktów lub wpływanie na opinię publiczną.



Czy ta informacja dotyczy aktualnej i kontrowersyjnej kwestii społecznej lub politycznej? Czy sposób jej prezentacji może przyczynić się do zaostrzenia napięć lub konfliktów?

3

Jak się rozprzestrzenia?

Informacja jest rozpowszechniana przez różnorodne kanały medialne, takie jak media masowe i media społecznościowe, aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców.



Czy sposób, w jaki ta informacja jest rozpowszechniana, wydaje się być niezwykle skoordynowany lub sztucznie napędzany? Czy zauważyłem podobne wiadomości pojawiające się w wielu miejscach jednocześnie?

4

Kto za tym stoi?

Tożsamość twórców dezinformacji jest często ukryta. Fałszywe informacje mogą pochodzić z niewiarygodnych źródeł lub anonimowych autorów, co utrudnia weryfikację informacji i identyfikację motywów.



Czy mogę łatwo zidentyfikować, kto jest źródłem tej informacji? Czy istnieje jasny i przejrzysty zapis o autorze lub organizacji odpowiedzialnej za tę treść?

CZYM JEST DEZINFORMACJA?

Dezinformacja to coś więcej niż zwykłe kłamstwo. To zorganizowany system rozpowszechniania fałszywych lub zmanipulowanych informacji, którego celem jest osiągnięcie korzyści politycznych lub ekonomicznych. Osoby odpowiedzialne za tworzenie i rozpowszechnianie dezinformacji działają anonimowo, co czyni walkę z tym zjawiskiem szczególnie trudną.

Dezinformacja bywa nazywana „czarną propagandą” ze względu na jej ukryte intencje i zwodniczy charakter. Często odwołuje się do rzeczywistych faktów, jednak przedstawia je w sposób zniekształcony. W ten sposób pozbawia je pierwotnego znaczenia lub łączy z fałszywymi informacjami. Celem takich działań jest celowe wprowadzenie odbiorców w błąd.

Unia Europejska definiuje dezinformację jako treści celowo tworzone i rozpowszechniane w celu osiągnięcia zysku lub wprowadzenia opinii publicznej w błąd, co może prowadzić do poważnych szkód społecznych. Kampanie dezinformacyjne są uznawane za formę zagrożenia hybrydowego dla bezpieczeństwa międzynarodowego, ponieważ mogą wywoływać niepewność, szerzyć nienawiść i destabilizować systemy demokratyczne.

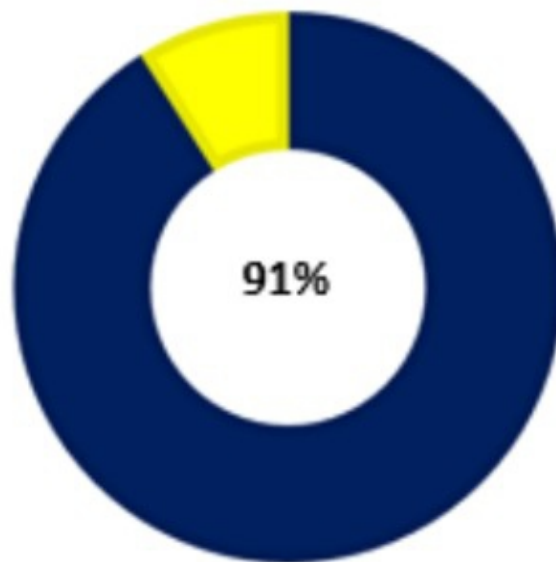


W mediach pojęcie „fake news”, czyli fałszywych wiadomości, często pojawia się jako narzędzie dezinformacji. Fałszywe wiadomości mogą być mylone z niezamierzonymi błędami (misinformation) lub prawdziwymi informacjami używanymi w złym celu (malinformation). Jednakże dezinformacja jest celowo fałszywa i ma na celu wyrządzenie szkody.



Dezinformacja nie zawsze jest łatwa do rozpoznania, ponieważ może zawierać treści prawdziwe. Dlatego tak ważne jest, by zawsze dokładnie weryfikować informacje, zwłaszcza treści, które wydają się podejrzane lub wywołują silne emocje.

9 na 10 Polaków
powieliło przynajmniej
jedną fałszywą informacją
w social mediach

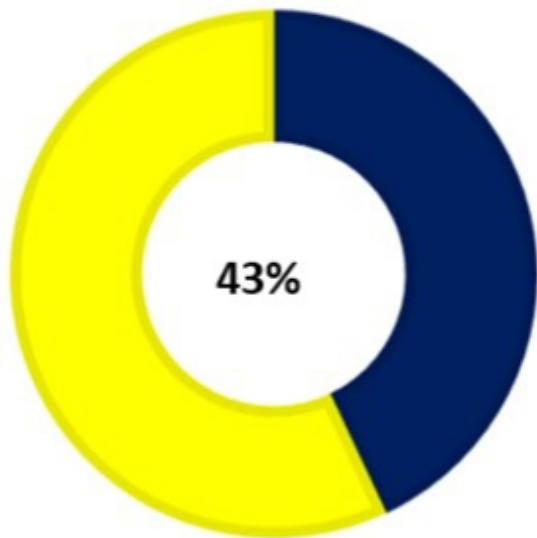


Źródło: Raport Dezinformacja oczami Polaków 2024
<https://digitalpoland.org/publikacje/pobierz?id=70f40c4e-3fe1-4abd-9a32-02a26c324f18>

Badanie dotyczące dezinformacji w Polsce pokazuje, jak szeroko zakorzenione są fałszywe przekonania w różnych obszarach, takich jak energetyka, zdrowie i polityka. Wyniki przedstawione na wykresach pokazują średni odsetek osób, które zgadzają się z co najmniej jednym fałszywym stwierdzeniem dotyczącym danego obszaru. Dane te świadczą o znaczącym wpływie, jaki dezinformacja może mieć na opinię publiczną oraz o jej roli w kształtowaniu przekonań społecznych na temat ważnych kwestii.

ENERGETYKA

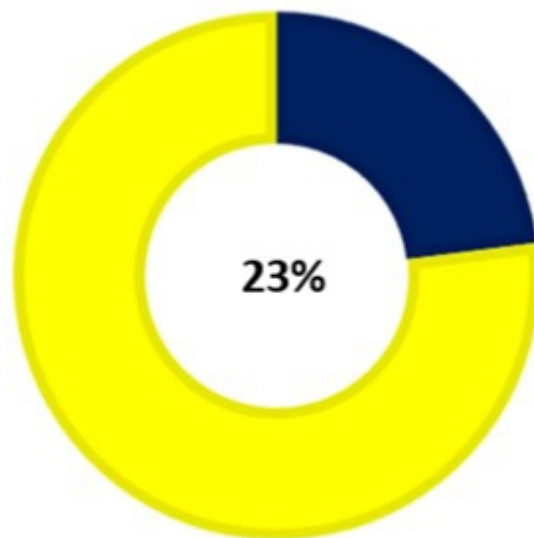
- 50% – Samochody elektryczne palą się częściej niż samochody spalinowe
- 47% – Elektrownia jądrowa zawsze stwarza zagrożenie dla okolicznych mieszkańców



Źródło: Raport Dezinformacja oczami Polaków 2024
<https://digitalpoland.org/publikacje/pobierz?id=70f40c4e-3fe1-4abd-9a32-02a26c324f18>

POLITYKA

- 38% – Polska utraciła swoją suwerenność i jest kontrolowana przez Unię Europejską
- 32% – Feminizm i LGBT to ideologie, których celem jest narzucenie większości Polakom innego stylu życia.



Źródło: Raport Dezinformacja oczami Polaków 2024
<https://digitalpoland.org/publikacje/pobierz?id=70f40c4e-3fe1-4abd-9a32-02a26c324f18>